

Δρομοκαΐτειο: η ψυχική υγεία

Της **ΝΤΑΝΙ ΒΕΡΓΟΥ**

Συνωστισμός στην εφημερία, με περιστατικά που έχουν παραπεμφθεί από κάθε γωνιά της χώρας, ασθενείς που αναγκαστικά φιλοξενούνται σε κρεβάτια αδειούχων ασθενών, οι οποίοι όμως επιστρέφουν την επομένη, άλλοι ασθενείς που στις 2 και 3 τα ξημερώματα οδηγούνται σε κλειστά κρεβάτια -τα οποία ξανασπώνται μέσα στη νύχτα- τμημάτων ακατάλληλων για τη νοσηλεία τους (όπως είναι της γηροψυχιατρικής και των χρόνιων), ασθενείς που φτάνουν τελευταίοι στην εφημερία και οι οποίοι διανυκτερεύουν, στην καλύτερη περίπτωση, στο ίδρυμα με την παρέμβαση του Σωματείου Εργαζομένων και, στη χειρότερη, στο κρατητήριο του αστυνομικού τμήματος της περιοχής τους, όπου επιστρέφουν με τη

Υποστελέχωση, υποχρηματοδότηση και απίστευτος αριθμός προσέλευσης και εισαγωγών βαρέων περιστατικών από κάθε γωνιά της χώρας. Αυτή είναι η σημερινή εικόνα του Ιδρύματος που κάτω από αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί να εξασφαλίσει ένα σωστό και σταθερό θεραπευτικό πλαίσιο, ούτε καν να διασφαλίσει την ασφάλεια εργαζομένων και ασθενών

συνοδεία αστυνομικών δυνάμεων.

Αυτή, χωρίς ανάσα, είναι η σημερινή εικόνα του Δρομοκαΐτειου, που επί έτη υποβαθμιζόταν με σκοπό να κλείσει. Η εικόνα μιας καθόλου ανθρώπινης δομής για τους ψυχικά πάσχοντες, όπως την αντικρίσαμε, όπως μας την περιγράφουν οι εργαζόμενοι κι όπως αποτυπώνεται στα έγγραφα του διευθυντή Ιατρικής Υπηρεσίας, της διευθύνουσας της Νοσηλευτικής αλλά και του Σωματείου Εργαζομένων προς το διοικητικό συμβούλιο του νοσοκομείου και την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Υγείας.

Η λειτουργία των κλινικών του Δρομοκαΐτειου με αυτούς τους όρους, σημειώνουν, όχι μόνο δεν μπορεί να εξασφαλίσει ένα ασφαλές και σταθερό θεραπευτικό πλαίσιο, αλλά εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ασφάλεια

εργαζομένων και ασθενών, σε μια χρονική συγκυρία που η ανάγκη για ένα τέτοιο καταφύγιο ψυχικής στήριξης είναι αυξημένη.

«Ο απεριόριστος αριθμός προσέλευσης και εισαγωγών απ' όλη την επικράτεια, το 65% των οποίων είναι αναγκαστικές, τα μεγάλης βαρύτητας περιστατικά -πολυοργανικοί, καρδιοπαθείς, παράλυτοι, ποινικοί, ανήλικοι, μετανάστες, πεινασμένοι, άστεγοι κ.λπ.- οδηγούνται με "αυτοκτονικό ιδεασμό" στο ιατρείο ημερήσιας νοσηλείας του ιδρύματος, μετασχηματίζοντας το σε μοντέρνο λοιμοκαθατήριο», λέει ο Χρήστος Τριανταφυλλίδης, διευθυντής της Ιατρικής Υπηρεσίας του νοσοκομείου.

«Η υποστελέχωση και η υποχρηματοδότηση των φορέων Ψυχικής Υγείας είναι πλέον καθεστώς. Προ δεκαετίας, με δύο εφημερίες την εβδομάδα και 15 εισαγωγές ανά εφημερία, η ανταπόκριση του Δρομοκαΐτειου ήταν οριακή. Σήμερα, αναγκάζεται να δεχτεί διπλάσιες σε αριθμό και βαρύτητα εισαγωγές, 25 ανά εφημερία, με το εναπομείναν προσωπικό και με σχεδόν ανύπαρκτη οικονομική στήριξη».

«Διεγερτικοί ασθενείς λόγω έλλειψης κλι-

μών εισάγονται όπου να 'ναι», λέει ο ίδιος, «με όλους τους κινδύνους που συνεπάγεται αυτό». «Ο μέσος όρος νοσηλείας οξέος περιστατικού ενώ ήταν δίμηνο, μετά βίας πλέον φτάνει τον μήνα, με αποτέλεσμα να οδηγούμαστε στο φαινόμενο "περιστρεφόμενης πόρτας"».

«Σε μια συνεχώς εξασθεσιμένη κοινωνία, όπου τα περιστατικά με ψυχικά προβλήματα έχουν πολλαπλασιαστεί, οι ψυχικά πάσχοντες βρίσκονται ξανά υπό κοινωνικό διωγμό», προσθέτει ο Χρ. Τριανταφυλλίδης, ο οποίος κάνει λόγο για «νέα «Κωσταλέξια» που κάνουν την επανεμφάνισή τους καθημερινά: «Με τη βοήθεια της αναγκαστικής νοσηλείας αποθώνονται στα ψυχιατρεία, και οι εισαγωγές εξαφανίζονται».

«Ένα σιωπηρό έγκλημα»

Τον τελευταίο χρόνο συντελείται «ένα σιωπηρό έγκλημα, καθώς έχει κορυφωθεί η παραπομπή για νοσηλεία περιστατικών με τη συναίνεση και των εισαγγελέων απ' όλη την Ελλάδα, σαν να είναι ανύπαρκτες οι ψυχιατρικές κλινικές του Πύργου, της Καλαμάτας, της

Λαμίας, της Λάρισας, του Βόλου, της Λέρου κ.λπ.», επισημαίνει η Δώρα Κουτσανέλλου, ψυχολόγος, μέλος του Δ.Σ. σωματείου εργαζομένων Δρομοκαΐτειου.

«Αρκετοί συγγενείς επιλέγουν και προτιμούν τη μεθόδευση της νοσηλείας των δικών τους ανθρώπων σε ψυχιατρείο αντί για ψυχιατρική κλινική γενικού νοσοκομείου, με απώτερο σκοπό την εγκατάλειψή τους. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που ενώ αιτούνται με τις καταθέσεις τους στον εισαγγελέα την αναγκαστική νοσηλεία των συγγενών τους, δεν αφήνουν τηλεφώνια, αλλάζουν διευθύνσεις ώστε να μην μπορεί κανείς να επικοινωνήσει μαζί τους».

Οι υποδομές ψυχικής υγείας στην επαρχία έχουν καταρρεύσει, τονίζει ο Χρ. Τριανταφυλλίδης. «Μόνο το Ψυχιατρείο Ρόδου/Λέρου έχει "ξεφορτωθεί" το τελευταίο εξάμηνο 15 χρόνιους ασυλικούς ασθενείς προς το κατάλληλο Δρομοκαΐτειο. Πριν από 50 χρόνια, το καράβι φόρτωνε ψυχοασθενείς στον Σκαρμαγκά και ξεφόρτωνε στη Λέρο!», λέει χαρακτηριστικά.

Το αποτέλεσμα είναι η συνεχής συσσώ-

«Το υπουργείο γνωρίζει, αλλά δεν κάνει τίποτα»

«ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΓΝΩΡΙΖΕΙ τα αδιέξοδα που έχουν κατασκευαστεί τόσα χρόνια με τις πολιτικές που έχουν ασκηθεί, αλλά στην πράξη δεν έχει υπάρξει καμία ουσιαστική παρέμβαση, ούτε καν για τον καλύτερο συντονισμό και λειτουργία των υφιστάμενων υπηρεσιών», τονίζει η Μαρία Μακράκη, νοσηλεύτρια και α' αντιπρόεδρος του σωματείου.

«Αντίθετα μάλιστα», προσθέτει η Δ. Κουτσανέλλου, «με παροϊμώδη προχειρότητα, η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Υγείας

έσπευσε να υιοθετήσει και να δημοσιεύσει σε ΦΕΚ ένα σχέδιο τομεοποίησης και διασύνδεσης των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, αλλοπρόσαλλο, διαλυτικό και καταστροφικό, που κληρονόμησε από την προηγούμενη κυβέρνηση, παρά τις εκπεφρασμένες αντιρρήσεις των εργαζομένων που γνωρίζουν από πρώτο χέρι τα προβλήματα. Από κύκλους του υπουργείου δηλώθηκε, μάλιστα, ότι σκοπεύουν σε λίγο καιρό να αποσύρουν τη σχετική Υπουργική Απόφαση και να προτείνουν νέο, καλύτερο σχέδιο, το οποίο επεξεργάζονται!»

στα όρια της... τρέλας

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΟΥΝ

Εγκαταλείπονται οι πιο ευάλωτοι

ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ, που λόγω της ανθρωπιστικής κρίσης έχουν αφηθεί σχεδόν στην τύχη τους, αφού το όποιο προστατευτικό περιβάλλον έχει πλήρως εξανημιστεί με αποτέλεσμα να παρατιούνται στα ψυχιατρεία, ζητούν οι εργαζόμενοι στο Δρομοκαϊτείο. Όπως αναφέρει στο έγγραφο του προς τη διοίκηση του νοσοκομείου ο διευθυντής Ιατρικής Υπηρεσίας, εγκαταλείπονται: ● Ηλικιωμένοι πάσχοντες και ανοϊκοί. ● Εξαρτημένοι, HIV και παραβατικοί. ● Νοπτικές υστερήσεις, αυτιστικοί κ.λπ. ● Ψυχοσθενείς χρόνιοι, απόλυτα εξαρτημένοι από γέροντες ετοιμοθάνατους ή θανάτους γονείς. ● Πολυοργανικοί ασθενείς με ή όχι ψυχοπαθολογία. ● Ανήλικοι με ψυχιατρικά προβλήματα από ηλικία 14 μέχρι 16 ετών, για τη νοσηλεία των οποίων δεν υπάρχει νομικό πλαίσιο.

ρευση ψυχικά πασχόντων ή «κοινωνικά δύσσομων» αναξιοπαθούντων και εξαθλιωμένων ατόμων στους εναπομείναντες προνοιακούς θυλάκους της χώρας: τα καταρτημένα ψυχιατρεία, απαξιωμένα ως νοσοκομεία, χωρίς οργανισμούς λειτουργίας ή πλάνο για το αύριο. «Βιώνουμε τα τελευταία 5 χρόνια την πλήρη εγκατάλειψη, ενώ παράλληλα μέσα στον κοινωνικό ετούτο ορυμαγδό είμαστε υποχρεωμένοι να δεχόμαστε απεριόριστο αριθμό εισαγωγών, αλλά κυρίως πολλαπλάσιας βαρύτητας περιστατικά. Όλα τα κοινωνικά αποκαϊδία στοιβάζονται στο ψυχιατρείο, χωρίς προοπτική εξόδου. Αυτά ήταν, άραγε, τα σχέδια μετεξέλιξης ή μετασχηματισμού των ψυχιατρείων;» διερωτάται ο κ. Τριανταφυλλίδης.

«Ακόμη, εντύπωση προκαλεί σε όλους», αναφέρει ο γενικός γραμματέας του Σωματίου Εργαζομένων, Ιωσήφ Σίσκας, «η στάση του συντονιστικού κέντρου των ΕΚΑΒ (ΕΚΕΠΥ) που, ενώ συνεφεμερεί το "Αττικό", παίρνει μόνο εκούσια περιστατικά, η πλειονότητα των οποίων τελικά παραπέμπονται στο Δρομοκαϊτείο, αλλά κι εκείνη των εισαγγελικών αρχών, που διοχετεύουν περιστατικά απ' όλη την Ελλάδα στο νοσοκομείο και όχι στις κλινικές που λειτουργούν στην περιφέρεια, χωρίς να γίνει μάλιστα και οποιαδήποτε ενημέρωση πριν από την υλοποίηση των εισαγγελικών εντολών».

«Το ΕΚΕΠΥ πρέπει να αποκτήσει πραγματικό και δίκαιο συντονιστικό ρόλο και να μη συντονίζει η Εισαγγελία», τονίζει ο Χρ. Τριανταφυλλίδης. Μόλις 7 άδεια κρεβάτια μετρούσε μιάμιση ώρα μετά την έναρξη της εφημερίας, έχοντας συνολικά 155 κρεβάτια.

Ενα μεγάλο πρόβλημα του νοσοκομείου, λόγω των διαλυτικών επιπτώσεων των πολιτικών των τελευταίων ετών, με αποκορύφωμα

τα διαδοχικά μνημόνια, είναι η υποστελέχωση. Η φθίνουσα πορεία, της τελευταίας δεκαετίας, του προσωπικού -κυρίως λόγω συνταξιοδότησης αλλά και μετακινήσεων-, δεν αντισταθμίστηκε με προσλήψεις, και το μνημονιακό σχέδιο που ήρθε στη συνέχεια απαιτούσε εδώ και τώρα κλείσιμο των ψυχιατρείων.

Η ανάγκη για μαζικές προσλήψεις προσωπικού όλων των ειδικοτήτων στο Δρομοκαϊτείο και σε ολόκληρο τον τομέα της Ψυχικής Υγείας είναι αδιαμφισβήτητη: από 45 γιατρούς προ δεκαετίας σήμερα έχει 25, ενώ οι υπόλοιποι εργαζόμενοι που ήταν 300, σήμερα είναι 180. Μαζί με την υποστελέχωση και η υποχρηματοδότηση: φέτος έχει μειωθεί κατά 100.000 ευρώ σε σχέση με πέρυσι, συνεχίζοντας την καταρρύθμιση της τελευταίας πενταετίας.

Παρά το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι δεν φτάνουν για να καλύψουν τις ανάγκες της περιθαλψής των ψυχιατρικών ασθενών, η διοίκηση τους καλεί να καλύψουν διάφορες άλλες εργασίες, ηλεκτρολογικές, υδραυλικές κ.ο.κ.

«Δραματική κατάσταση»

«Η εντατικοποίηση φέρνει εξάντληση η οποία, με τη σειρά της, γίνεται επικίνδυνη», υπογραμμίζει η Ελένη Θέρμου, μέλος του Δ.Σ. του σωματίου εργαζομένων. «Η κατάσταση είναι δραματική. Δέκα χρόνια έχουμε να δούμε προσλήψεις. Εκτός από κάτι διάσπαρτες επικουρικές, που δεν μας βοηθούν επί της ουσίας. Με το ζόρι βγαίνει να είναι δύο νοσηλευτές σε κάθε βάρδια - πολλές φορές η βάρδια γίνεται από έναν νοσηλευτή κι ένα άτομο που κάνει πρακτική». Την ίδια ώρα τα χρωστούμενα στους νοσηλευτές είναι 3 μήνες εξαιρέσιμα και 60-70 ρεπό στον καθένα.

Ταυτόχρονα, «έχουν περάσει 7-8 χρόνια

από τον τελευταίο διορισμό ψυχιάτρου στο Δρομοκαϊτείο», επισημαίνει ο Χρ. Τριανταφυλλίδης και τονίζει ότι οι αποχωρήσεις και οι συνταξιοδοτήσεις έχουν μειώσει τη δύναμη του προσωπικού κατά το 1/3, με αποτέλεσμα να λείπουν 17 ψυχιάτροι: «Οι εναπομείναντες ψυχικά και σωματικά εξουθενωμένοι ψυχιάτροι μάχονται και ελπίζουν να πληρωθούν τα καθυστερούμενα του 2014. Παράλληλα, για λόγους ανθρωπισμού και μόνο, προσπαθούν να κρατήσουν ζωντανές και τις δομές που έχουν αναπτύξει -2 ΚΨΥ, 2 Οικοτροφεία, Ξενώνες, Διαμερίσματα κ.λπ.- σε όλη την Αττική».

«Η ψυχιατρική εν κατακλείδι», παρατηρεί ο Χρ. Τριανταφυλλίδης έχει καταστεί «αμυντική αντί θεραπευτική και βαίνει ταχύτατα σε ποικιλοποίηση». Στο ιατρείο του Δρομοκαϊτείου, ασθενείς και λιγοστοί εφημερεύοντες κάθε φορά, σε πλήρη απόγνωση μάχονται, οι μεν να βγει η νύχτα στον μικρό στοιβαγμένο με αρρώστους χώρο, οι δε να βγει η βάρδια με ασφάλεια για όλους.

Όλα αυτά «υπό το υποκριτικό βλέμμα των ιθυνόντων κάθε βαθμίδας, τη λεοντή της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και της ψυχικής υγείας. Όλα αυτά υπό την αιγίδα μιας πολιτικής διαχρονικά απύσας, που μετακυλίζει την εξεύρεση κλινής στον εφημερεύοντα, παντελώς ανίκανος να προστατεύσει στοιχειωδώς τον θεραπευτή και τον θεραπευόμενο για να ασκηθεί ιατρική πράξη».

«Κανείς υπεύθυνος», όπως λέει ο διευθυντής της Ιατρικής Υπηρεσίας του νοσοκομείου, «κανείς δεν ακούει τις κραυγές μας, λες και έχουν αφηθεί τα πάντα στην τύχη τους, λες και είμαστε θεατές σε ταινία τρόμου εκλιπαρώντας τότε θα τελειώσει».

ΑΥΤΟΨΙΑ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ

Κατάλοιπα Μεσαίωνα

ΕΝΑΜΙΣΗ ΑΙΩΝΑ λειτουργεί το απέραντο, καταπράσινο Δρομοκαϊτείο. Μέχρι το 1987 λειτουργούσε ως άσυλο. Τότε άνοιξαν οι πόρτες του. Κατάλοιπα του Μεσαίωνα ωστόσο έχουν απομείνει. Είναι κάποιες εικόνες ταλαιπωρημένων ανθρώπων-ασθενών, με φθαρμένες πιτζάμες, που τα παντελόνια τους είναι φορεμένα μέχρι το στήθος, με βλέμματα καμένα που έρχονται και ξανάρχονται να σε ρωτήσουν αν έχεις ψιλά να τους δώσεις.

«Κυρία, είμαι καλό παιδί, δεν έχω φάει τίποτα από το πρωί», πλησιάζει και μας λέει ο Βασίλης, ένας νεαρός περίπου 35 ετών. «Έχω ένα κουλούρι απ' το φούρνο. Αν το θες...» «Ναι», λέει και το παίρνει και περπατάει, χωρίς να το φάει, γύρω γύρω από το ιατρείο. Λίγο αργότερα επιστρέφει για να πει και να ζητήσει το ίδιο. Κάποιοι συγγενείς που περιμένουν εκεί ενοχλούνται. Τον κοροϊδεύουν. Κατάλοιπο της νοστορπίας του Μεσαίωνα κι αυτό.

«Κέρασε με εσύ ένα καφέ ή πατάτα με. Θα σου πω εγώ αν μου ξαναζητήσεις», του λέει ένας άνδρας λίγο μεγαλύτερός του. Εκείνος φεύγει μακριά. Φύγαμε από τον προαύλιο χώρο και πήγαμε παρακάτω. Φωνές που μας θύμισαν εκείνες στο Δαφνί μάς οδήγησαν σε ένα διώροφο μεγάλο κτίριο. «Βελισσάριο» έγραφε η ταμπέλα απ' έξω. Μπήκαμε μέσα. Δεν καταφέραμε να δούμε ποτέ τις

ασθενείς που φώναζαν απεγνωσμένα πίσω από κλειστές πόρτες. Είδαμε, όμως, τον δεύτερο όροφο που λόγω έλλειψης προσωπικού, όπως μας εξήγησαν οι εργαζόμενοι, δεν φιλοξενούσε ασθενείς μέχρι πρότινος.

Τώρα τα ξημερώματα στήνονται τα κρεβάτια και μεταφέρονται ασθενείς για να μην είναι στοιβαγμένοι στο 24ωρο ιατρείο ή για να μην πετακτούν στο κρατητήριο του αστυνομικού τμήματος. Και οι τρεις επιλογές, όμως, μοιάζουν τρομακτικές. Τα δωμάτια είναι φτιαγμένα προ ενάμιση αιώνα, έχουν λουκέτα στις πόρτες για να κλειδώνονται οι ασθενείς και τρύπες για να παρακολουθούνται απ' έξω.

«Πέραν αυτών, οι καθλώσεις των ασθενών και η πολυφαρμακία είναι κι εδώ μια πραγματικότητα απάνθρωπη», μας λέει η Δ. Κουτσανέλλου, απαντώντας σε σχετικό ερώτημά μας για το αν εφαρμόζεται το αναχρονιστικό ψυχιατρικό παράδειγμα. «Γίνεται, δυστυχώς, με την οδηγία γιατρού, αν ο ασθενής εκφράζει επιθετικότητα», περιγράφει η Μ. Μακράκη.

Φαίνεται πως δεν δικαιούται ο ψυχικά ασθενής στη χώρα μας να θεραπευτεί σ' ένα περιβάλλον και με μεθόδους που δεν έρχονται σε σύγκρουση με τα δικαιώματά του.

NT. ΒΕΡΓΟΥ

